

Doświadczenia nauczycieli w pracy z dzieckiem z autyzmem

Anna Chludzińska
nauczyciel

Przedszkola Publicznego Nr 4
z Oddziałami Integracyjnymi w Łomży

Prośby Dziecka Autystycznego

- **Zobacz świat takim, jak ja go czuję**
- **Pracując ze mną daj mi poczucie bezpieczeństwa**
- **Nie nudź mnie monotonnymi zajęciami, starymi i nudnymi pomocami**
- **Lubię ład i porządek, więc spróbuj sprostać moim wymaganiom**
- **Wykorzystuj moje indywidualne predyspozycje**
- **Uwierz w moje możliwości**

Prośby Dziecka Autystycznego

- Nie zmuszaj mnie, gdy widzisz że jeszcze dzisiaj nie jestem w stanie pokonać tej przeszkody
- Szukaj pomocy, gdy jesteś bezradny i nie wiesz co ze mną począć
- Mam prawo popełniać błędy nim czegoś się nauczę
- Nie mów, że jestem do niczego, wtedy gdy Ty popełniasz błędy w mojej edukacji
- Spróbuj odczytywać treść moich nagannych zachowań, może chcę Ci coś w ten sposób przekazać
- Pracuj ze mną systematycznie

Prośby Dziecka Autystycznego

- Nie improwizuj, bądź do zajęć przygotowany
- Nie żałuj mi pochwał
- Eksperymentuj, czasami dotrzesz do mnie metodą, której nie ma w żadnej książce
- Pozwól mi przebywać z rówieśnikami
- Mów do mnie prostym, zrozumiałym językiem
- Dziel się doświadczeniem, które zdobyłeś w pracy ze mną
- Pomysłowość niech będzie Twoją cenną umiejętnością
- Współpracuj z moimi rodzicami

Zasady pracy na grupie integracyjnej z dziećmi autystycznymi

- **stałość i przewidywalność**
 - sporządzenie planów dnia, planu konkretnych zajęć na poziomie zrozumiałym dla dziecka,
 - pomoc w orientacji w przestrzeni: np.: oznaczenia pomieszczeń w sposób zrozumiały dla dziecka,
 - uprzedzanie o zmianach np.: teatrzyki, wyjścia, imprezy przedszkolne,
 - określanie czasu trwania aktywności np. poprzez określenie ilości zadań, czy poprzez sygnał dźwiękowy,

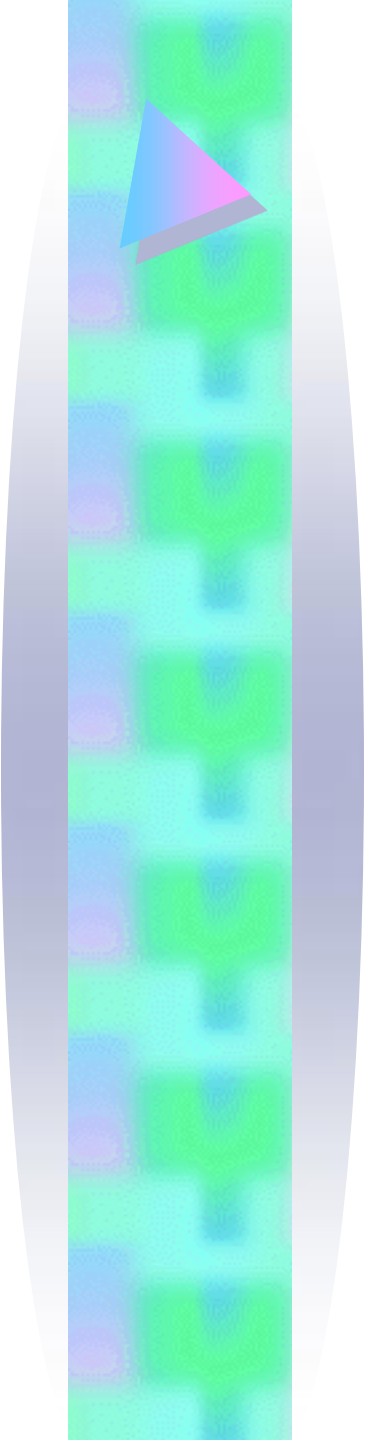
- **wizualny kanał przekazu informacji**

- konkretne przedmioty oznaczające dane aktywności, poprzez zdjęcia, obrazki, piktogramy lub etykiety z napisami,
- przygotowywanie zdjęć, doświadczeń, które by jak najpełniej ilustrowały i porządkowały informacje poruszane na zajęciach,
- wspieranie poleceń ustnych przedstawieniem ich w sposób wizualny/wzrokowy, zależnie od poziomu rozumienia dziecka np. poprzez zapisanie polecenia na kartce, pokazanie piktogramu, czy zdjęcia;

- **kontrolowany sposób mówienia**

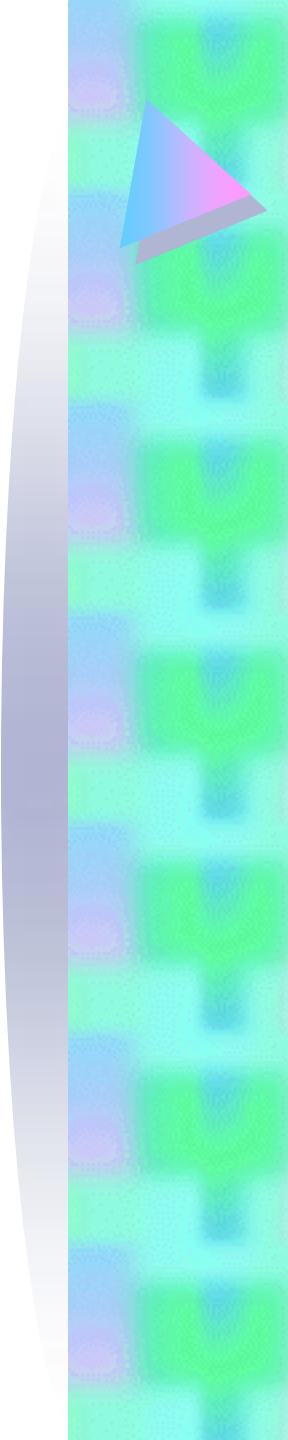
- zwracanie uwagi, czy polecenie kierowane do całej grupy zostało odebrane przez dziecko z autyzmem i jeśli to potrzebne skierowanie go również indywidualnie do niego,
- przekazywanie najistotniejszych informacji – „nie zalewać potokiem słów”,
- robienie przerw między zdaniami, tak by dziecko miało czas na przetworzenie informacji; po zadaniu pytania, polecenia, danie czasu dziecku na zareagowanie,

-
- unikanie sarkazmu i aluzji, wyjaśnianie metafor,
 - formułowanie poleceń wprost (unikanie pytania dziecko o zgodę, gdy tak naprawdę musi wykonać zadanie, czy polecenie),
 - zadawanie pytań „zamkniętych” i z podanymi możliwościami do wyboru np.: zamiast: „Co chcesz teraz robić?” to: „Chcesz teraz układać puzzle, czy klocki?”,
 - uważanie na głośność mówienia, zwłaszcza przy dzieciach z nadwrażliwością słuchową;

- **wspieranie w samodzielnej pracy**

- przedstawienie zadania w sposób jak najbardziej jasny dla dziecka, podzielenie go na mniejsze etapy,
- czasem zmniejszenie trudności zadania lub jego skrócenie,
- można również przedstawić dziecku lub zrobić razem z nim plan wykonania zadania,
- jasno określić, kiedy jest koniec zadania;

-
- **wzmacnianie motywacji w procesie uczenia się i poczucia własnej wartości:**
 - wykorzystywanie zainteresowań dziecka i ulubionych form pracy w uczeniu go nowych umiejętności,
 - opracowanie systemu nagród zwłaszcza przy zadaniach trudniejszych lub mało interesujących dla dziecka,
 - stwarzanie sytuacji, w których dziecko miałoby poczucie sukcesu,
 - wykorzystanie specjalnych umiejętności dziecka i zainteresowań do podniesienia jego statusu w grupie, (Adaś – liczenie po angielsku)

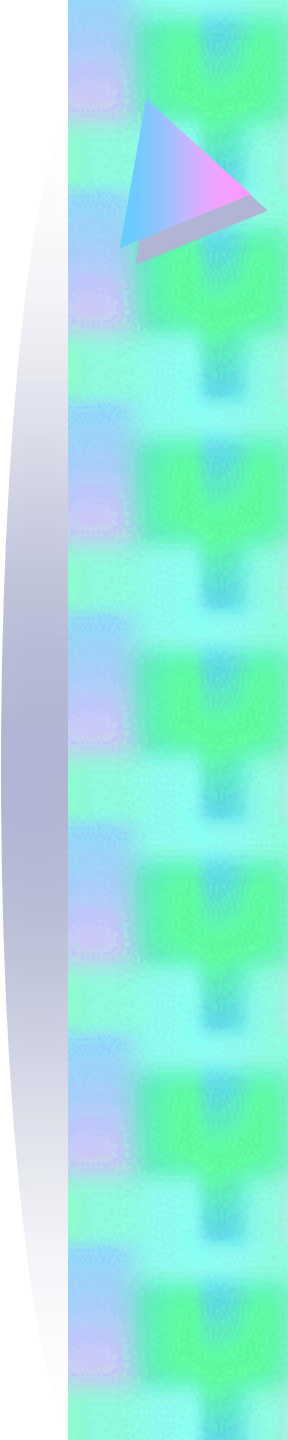
- **wspieranie dziecka w nawiązywaniu i utrzymywaniu relacji z rówieśnikami**

- Dziecko z autyzmem może mieć duże trudności z rozpoczęciem rozmowy, z zawiązaniem przyjaźni. Warto wesprzeć go w działaniach, jeśli wyraża chęć uczestniczenia w życiu grupy. Być może ważne będzie „poinstruowanie” pozostałych dzieci, jak mogą reagować na różne zachowania swojego autystycznego kolegi.

Metoda nauczania Marii Montessori

- Maria Montessori należała do grona najwybitniejszych pedagogów. Z pochodzenia była Włoszką, z wykształcenia natomiast lekarzem psychiatrą.
- Początkowo zajmowała się problematyką dzieci upośledzonych, by stopniowo przejść do pracy i doświadczeń pedagogicznych z dziećmi zdrowymi. Obserwując dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych dostrzegła, iż posiadają one wewnętrzną siłę stymulującą je do rozwoju. By mogła się ona ujawnić, wystarczy stworzyć im odpowiednie warunki i zastosować odpowiednią metodę pracy nad ich rozwojem.
- Pedagogika Montessori wynika z humanistycznej koncepcji afirmującej człowieka jako podmiot. Akceptuje dziecko takim jakie ono jest, obdarza go szacunkiem i miłością.

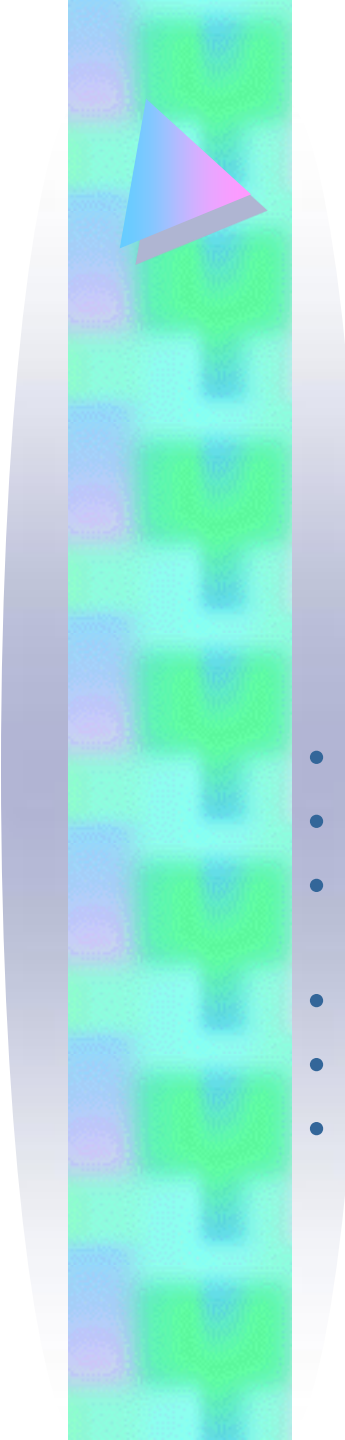

Dziecko jest zawsze w centrum – powinno się rozwijać według własnego planu i rytmu oraz własnych możliwości.

Pedagogika ta opiera się na zasadzie, że dziecko posiada wewnętrzną życiową siłę i chęć do nauki.

Według Marii Montessori w rozwoju dziecka występują okresy wzmożonej wrażliwości zwane wrażliwymi fazami, czyli okresy najbardziej korzystne do wyuczenia się określonej umiejętności, sprawności czy nabycia wiedzy o świecie.

Podstawą metody Montessori jest nauczanie wielozmysłowe. Umożliwia to oddziaływanie na wiele zmysłów, co jest warunkiem niezbędnym do powstawania skojarzeń procesie zdobywania doświadczeń i wiedzy.

Indywidualizacja pracy oraz aktywne metody uczenia się czyli **uczenie przez działanie** spełniają rolę terapeutyczną tym skutecznej, im młodsze jest dziecko, posiada ono bowiem **pamięć kinestetyczną – pamięć mięśni**, dzięki którym proces uczenia zostaje wzmocniony.

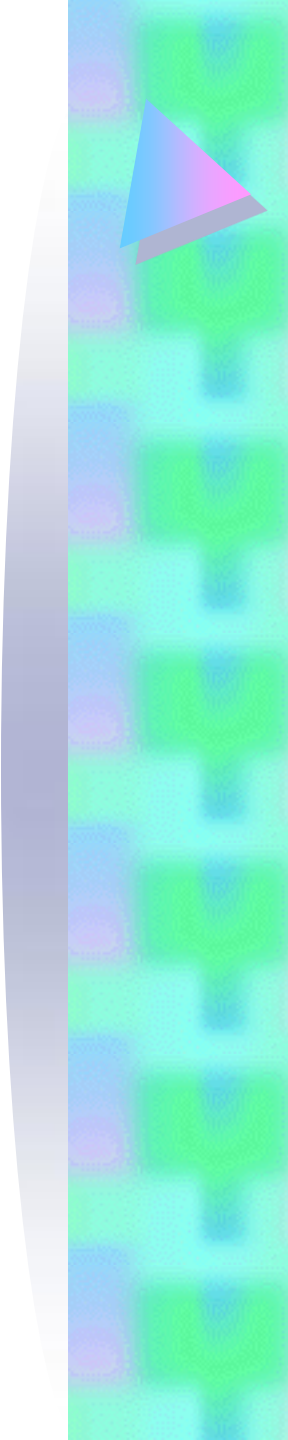
Pedagogika Montessori opiera się na duchowym planie rozwoju dziecka. Obserwując bacznie dziecko Maria Montessori doszła do wniosku, że:

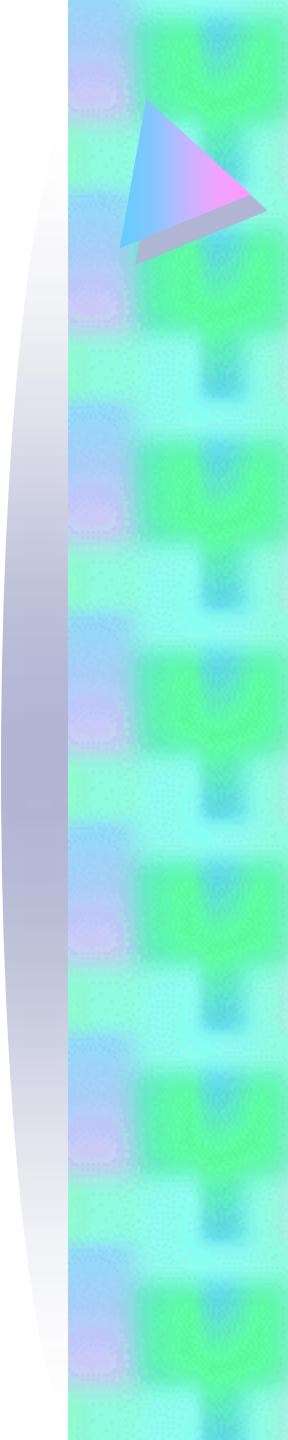
- dziecko potrafi samo dokonać wyboru,
- dziecko lubi powtarzać ćwiczenia,
- dziecko ma wspaniałą zdolność koncentracji, jeśli jest zainteresowane tym co robi,
- dziecko lubi porządek i sensowne zajęcia,
- dziecko nie domaga się nagrody ani kary???
- poczucie godności wzrasta u dziecka, kiedy ma możliwość wyboru zajęcia i czasu na nie.

Głównymi zadaniami metody Marii Montessori są:

- ✓ **uczenie przez działanie** – dzieci zdobywają wiedzę i praktyczne umiejętności poprzez własną aktywność, w przemyślanym środowisku pedagogicznym, przy współpracy z nauczycielami,
- ✓ ***samodzielność*** – dzieci swobodnie wybierają rodzaj, miejsce, czas i formę pracy przy zachowaniu reguł społecznych. Rozwijają indywidualne uzdolnienia i uczą się realnej oceny swoich umiejętności,
- ✓ ***koncentracja*** – dzieci ćwiczą dokładność i wytrwałość przy wykonywaniu konkretnych działań,

-
- ✓ **lekcje cisy** – na nich dzieci uczą się współpracować w cichych zajęciach indywidualnych i grupowych,
 - ✓ **porządek** – dzieci zdobywają umiejętność przestrzegania porządku w otoczeniu i swoim działaniu,
 - ✓ **obserwacja** – jest kluczem dorosłych do poznania świata dziecka. Nauczyciel z szacunkiem i uwagą obserwuje postępy i trudności dziecka, jest jego przewodnikiem,
 - ✓ **indywidualny tok rozwoju każdego dziecka** – dziecko jest serdecznie przyjęte, znajduje uwagę i indywidualną opiekę nauczyciela. Pracuje według własnego tempa i możliwości, podejmując zadania, do których jest już gotowe.

A vertical decorative bar on the left side of the slide, featuring a gradient of green and blue colors. At the top of this bar is a small, colorful triangle with shades of blue, purple, and pink.

Zadaniem materiału dydaktycznego jest wspomaganie rozwoju dziecka, dlatego zwany jest **materiałem rozwojowym**. Jest tak przygotowany, rozmieszczony i udostępniony dzieciom, że tworzy logicznie uporządkowaną całość programową. Umożliwia on wyjście w uczeniu się dziecka od doświadczenia i poznania zmysłowego. Służy nie tylko rozwojowi intelektualnemu, ale także kształtowaniu się osobowości.

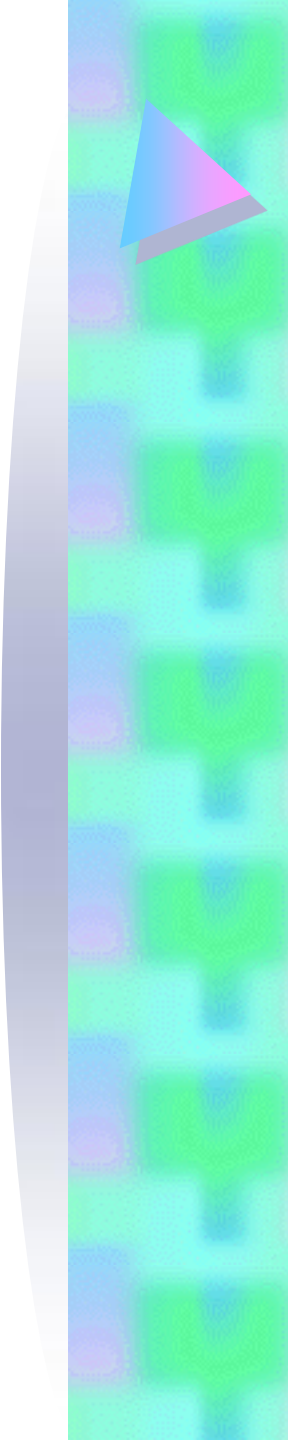
Oryginalny zestaw pomocy dydaktycznych zwany Materiałem Montessori posiada takie cechy:

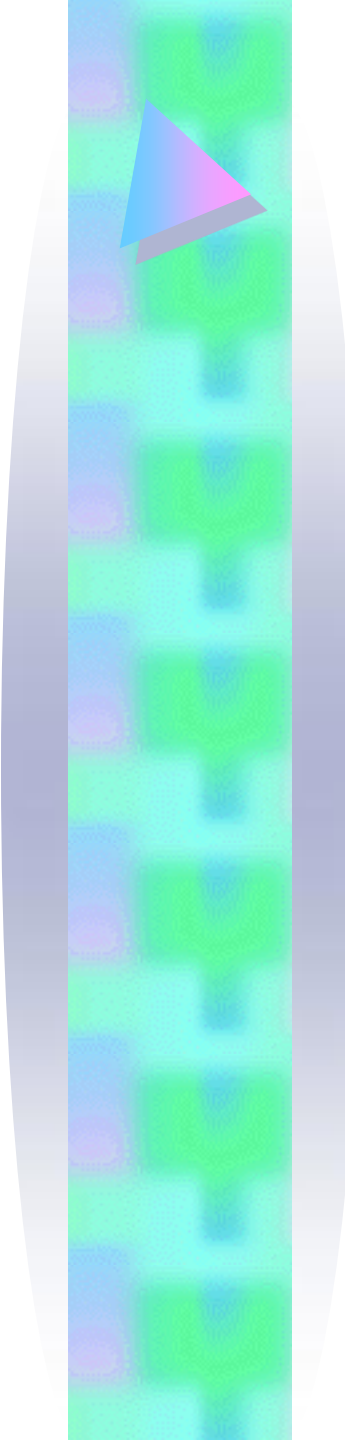
1. prostota, precyzja i estetyka wykonania,
2. uwzględnienie zasady stopniowania trudności,
3. dostosowany do potrzeb rozwojowych dziecka,
4. budzenia ciekawości i zainteresowań dziecka,
5. przechodzenie od materiału konkretnego do bardziej abstrakcyjnego,
6. konstrukcja umożliwiająca samodzielną kontrolę błędów,
7. logiczna spójność ogniw ciągów tematycznych,
8. ograniczenie – dany rodzaj występuje tylko raz, w jednym egzemplarzu.

Montessori proponuje:

indywidualizm w sensie indywidualnego podejścia do dzieci, ponieważ każde dziecko ma inne potrzeby. Indywidualizm w sensie indywidualnych prezentacji i pracy z nauczycielem. Indywidualnych wyborów w zakresie rodzaju, miejsca i czasu pracy. Punktem wyjścia jest dawanie wyboru dziecku. Dziecko może wówczas wybrać również to, że z prawa do decyzji nie chce w tym momencie skorzystać.

-
- ✓ **Komunikację** poprzez współdziałanie i działanie po prostu. W Montessori dużo jest prezentacji. Są zrozumiałe także bez słów. A przecież dzieci z autyzmem mają problem właśnie z mówieniem. Mowa nas nie ogranicza. Dochodzą bowiem do głosu gesty. I w sposób naturalny wchodzi odczytywanie tych gestów i naśladowanie.
 - ✓ W naturalny sposób zachodzą interakcje społeczne. Pielęgnowujemy i wzmacniamy w Montessori to, co dziecko z autyzmem ma w deficycie – **relacje**.

„Dziecko w Montessori ma tyle wolności, ile jest w stanie udźwignąć. Dzieci z autyzmem więc potrzebują asystenta zazwyczaj, bo nie są w stanie same sobie poradzić z ilością bodźców płynących z otoczenia. Nauczyciel wspomagający „cierpliwie i niestrudzenie zachęca dziecko do pracy”. Nie jest to jednak zachęcanie w sensie zmuszania, a dawanie wyboru. Wyboru na miarę możliwości dziecka.

Wybór dziecka dotyczy: pomocy, z którą chce pracować, miejsca w którym będzie przebywać oraz czasu. Czyli kiedy, jak i gdzie zarządzą sobą w przestrzeni. Tego uczy Montessori.

Nie przez słowa, ani przez nagradzanie chrupkami czy naklejkami. Przez skórę uczy i przez każdy ze zmysłów: poczucia godności, świadomości siebie i własnej sprawczości. Ja-dziecko JESTEM. ONI – dorośli MNIE widzą.”

Materiały dydaktyczne można podzielić na następujące kategorie:

- **materiał praktyczny** - umożliwia wykonywanie ćwiczeń przydatnych w codziennym życiu; są to ćwiczenia związane np. ze zwyczajami społecznymi czy troską o środowisko
- **materiał sensoryczny** - umożliwia poznanie zmysłowe, jest pomocny w wyzwaniu aktywności intelektualnej
- **materiały do nauki różnych dziedzin wiedzy, np.** języka, kultury, matematyki, przyrody
- **materiał artystyczny** - jest pomocny w wyrażaniu aktywności plastycznej, muzycznej i zręcznościowej

ZMYŚŁ WZROKU

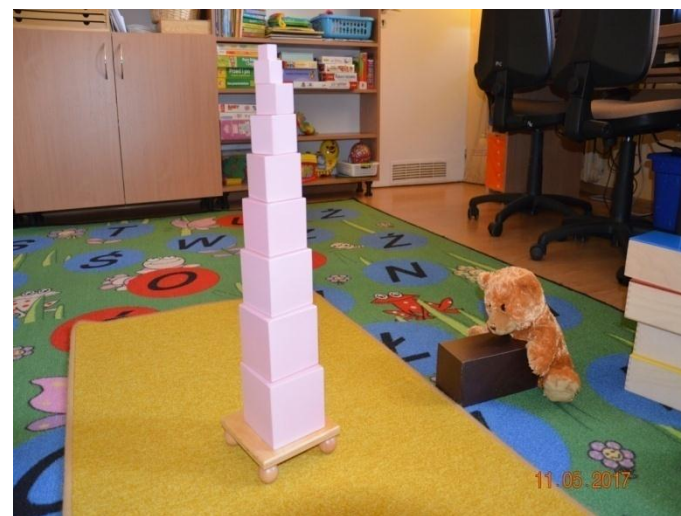
Kolorowe płytki

Kolorowe płytki

Różowa wieża

Brazowe schody

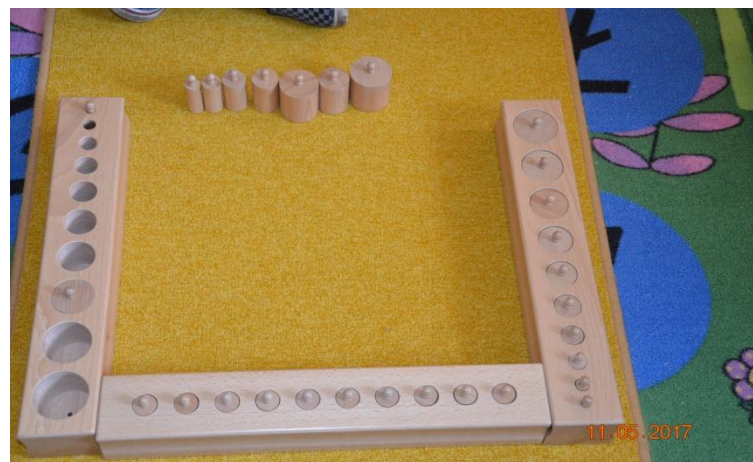
Łączenie materiału

Cylindry

Cylindry – 4 bloki

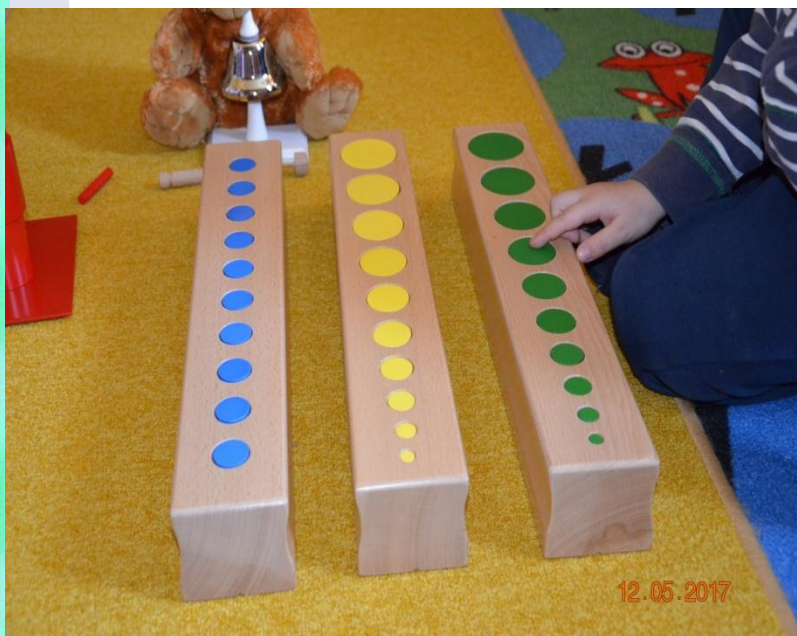
Kolorowe walce

Łączenie materiału

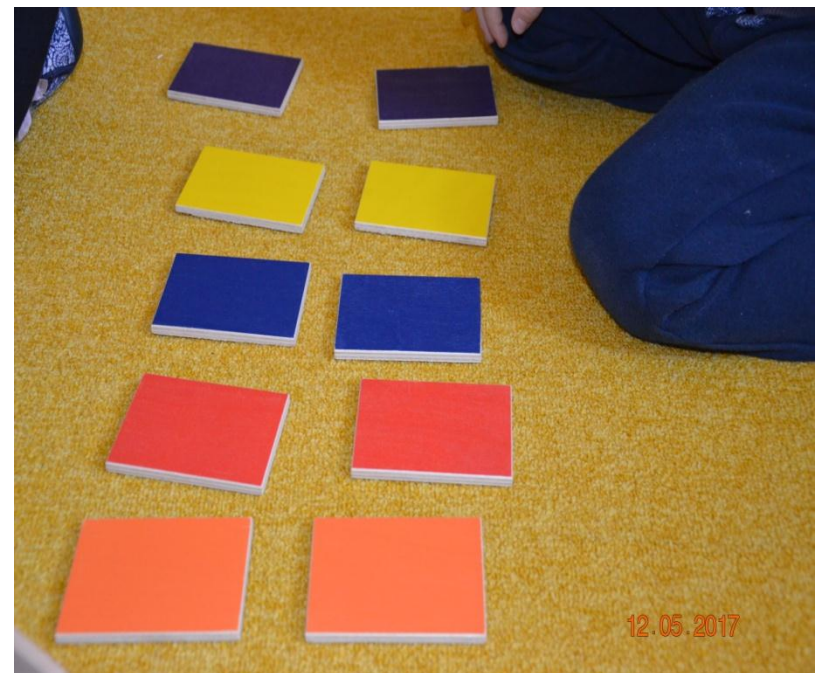

Łączenie materiału

ZMYSŁ DOTYKU

Płytki dotykowe

Deseczki dotykowe

Gabinet tkanin

Tabliczki termiczne

EDUKACJA MATEMATYCZNA

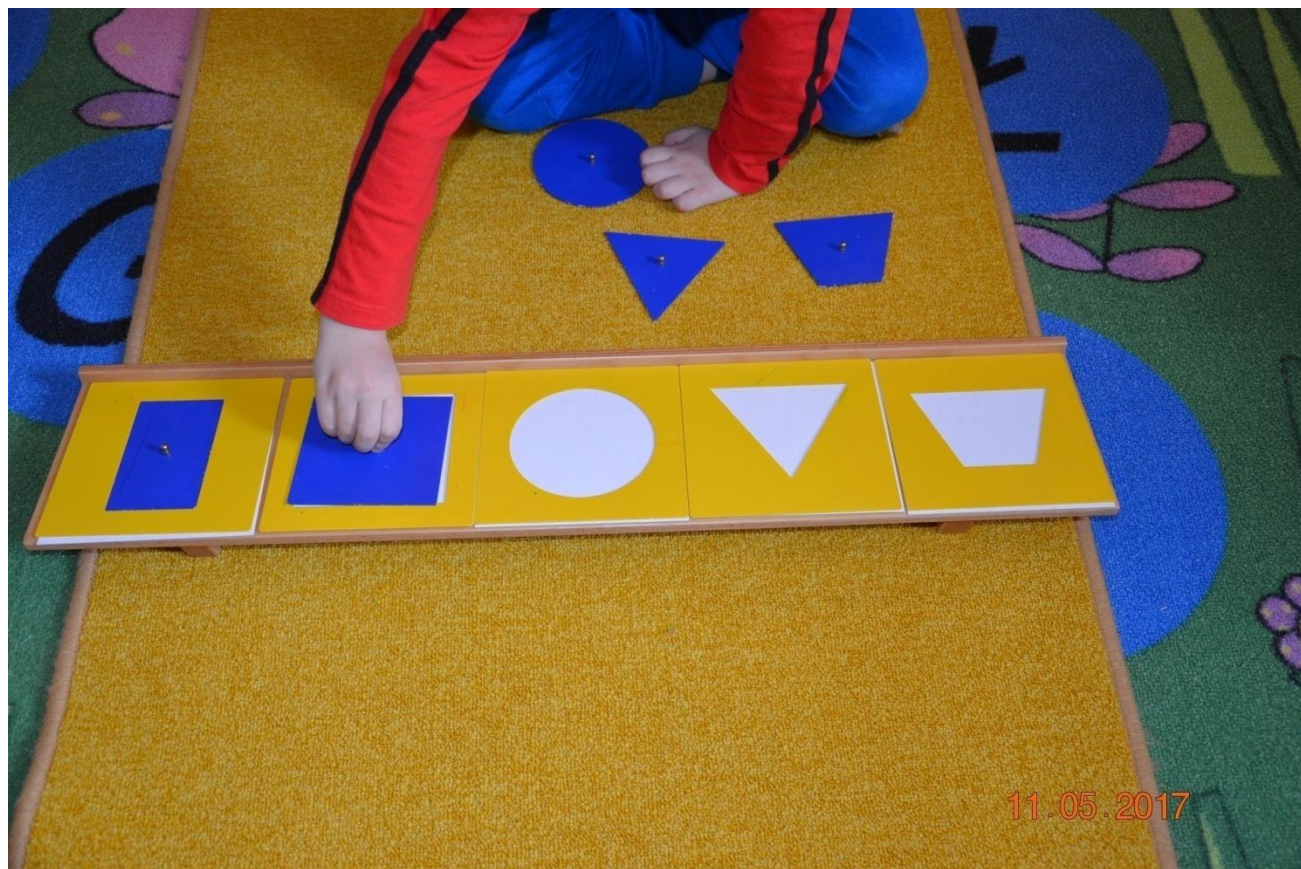
Cyfry z papieru ściernego

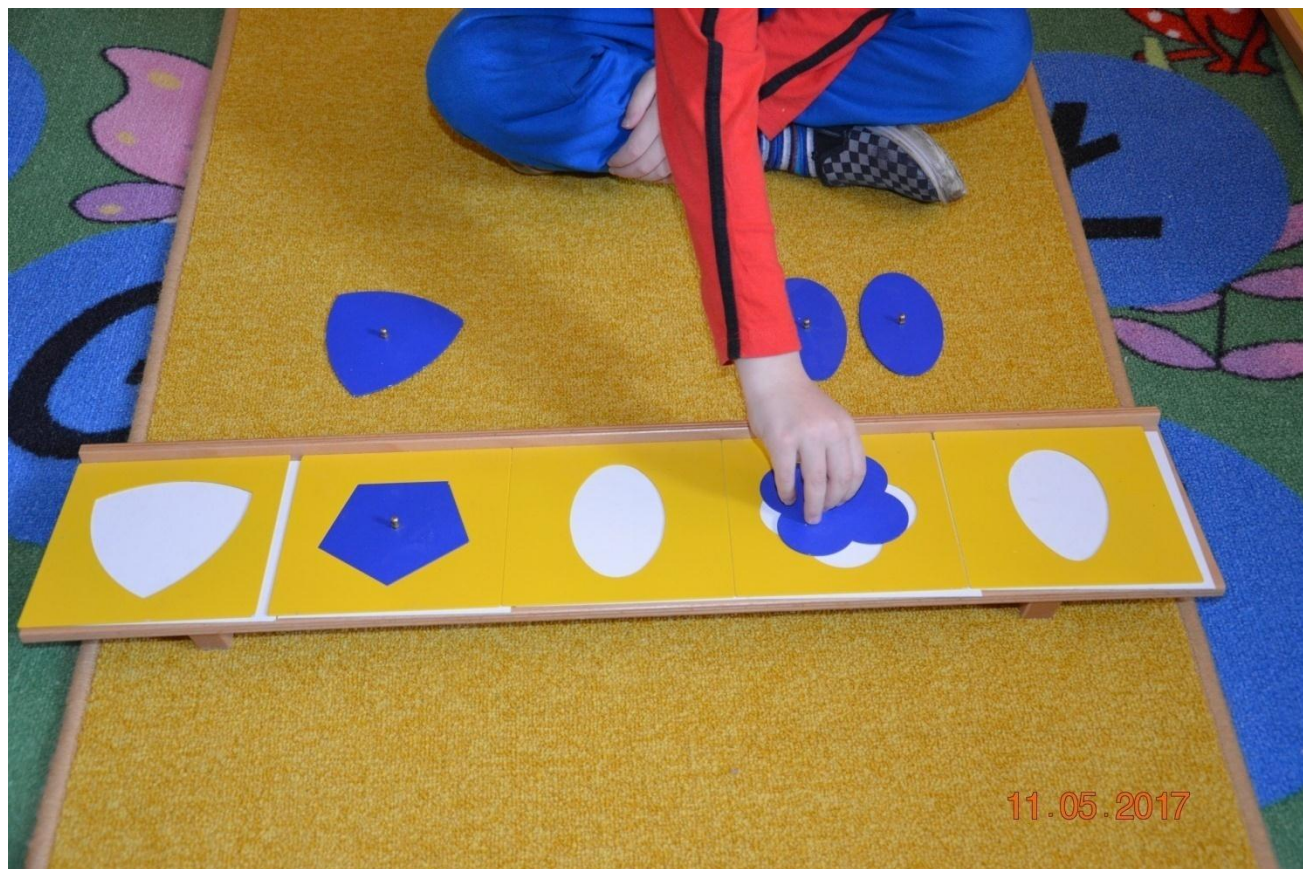
Cyfry i żetony

Metalowe matryce

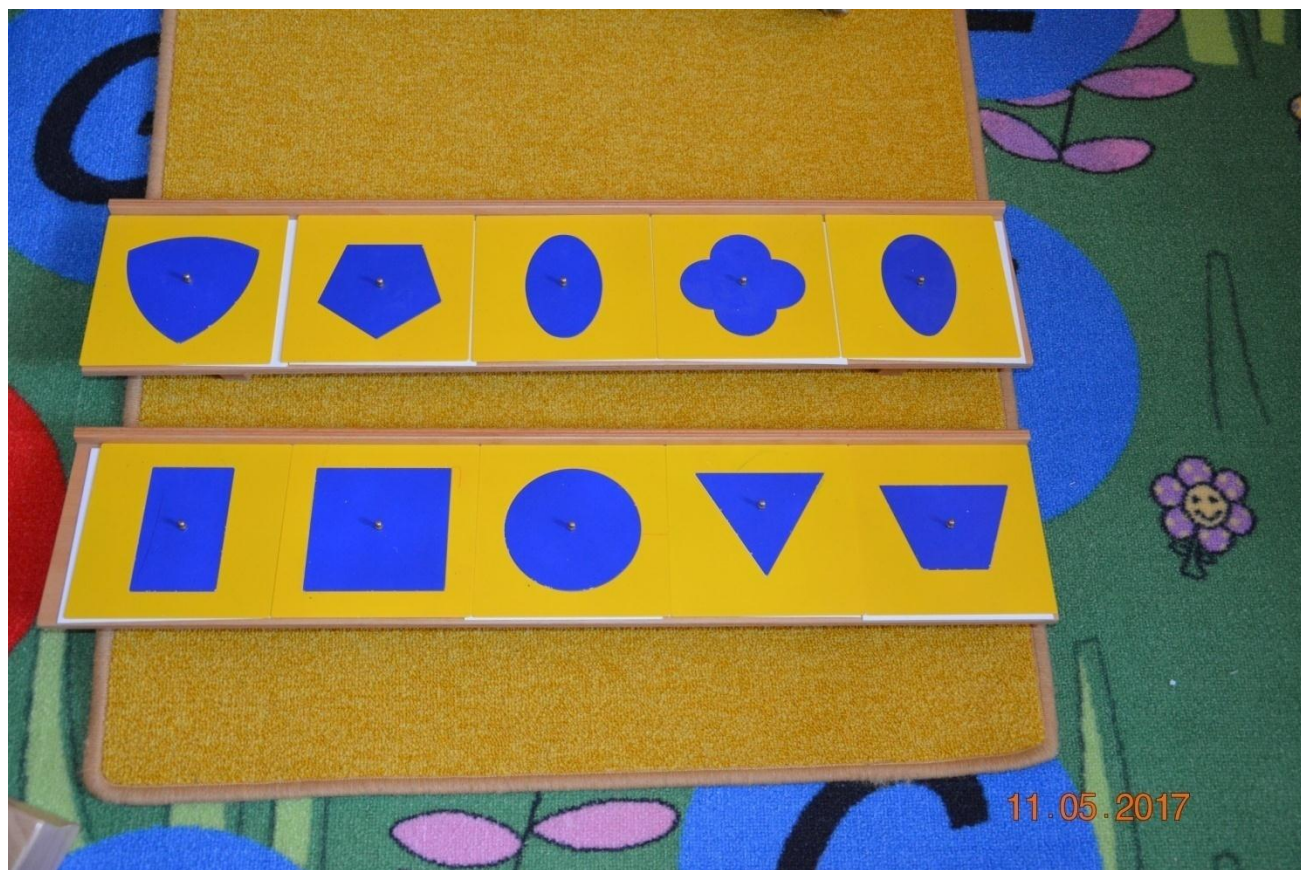

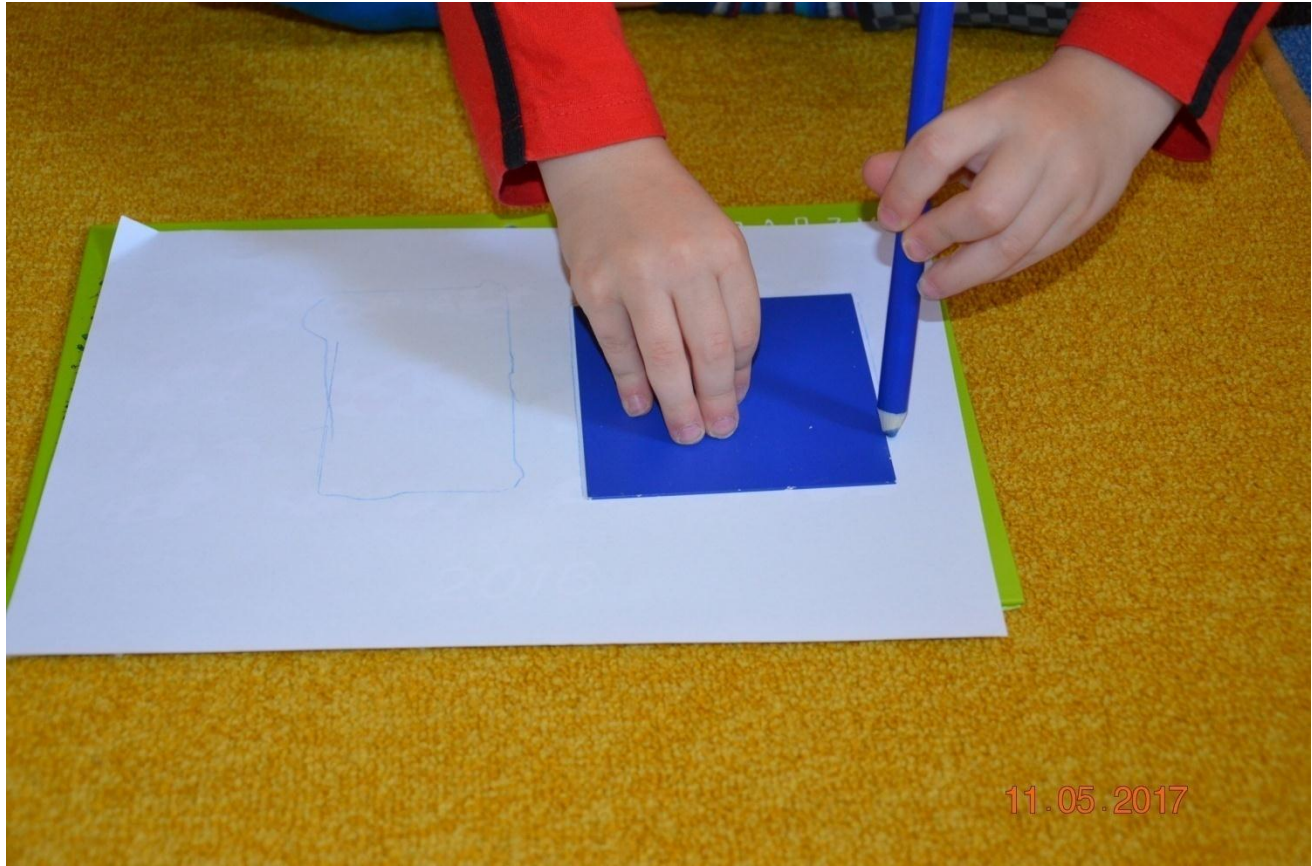
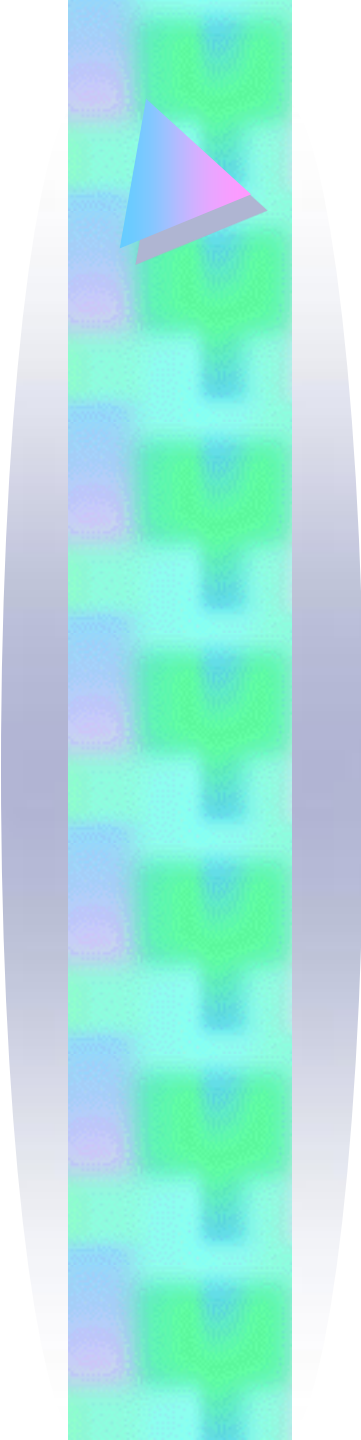
Metalowe matryce

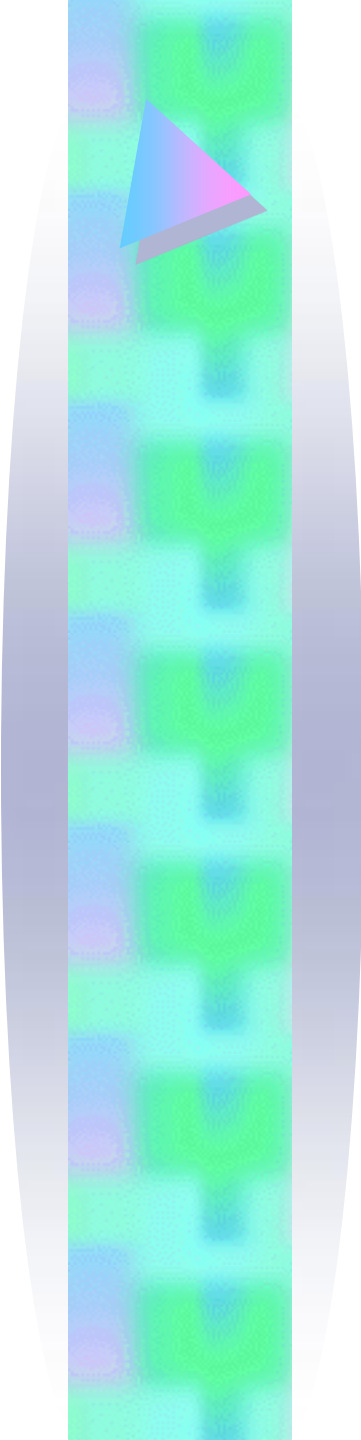
11.05.2017

Metalowe matryce – komplet

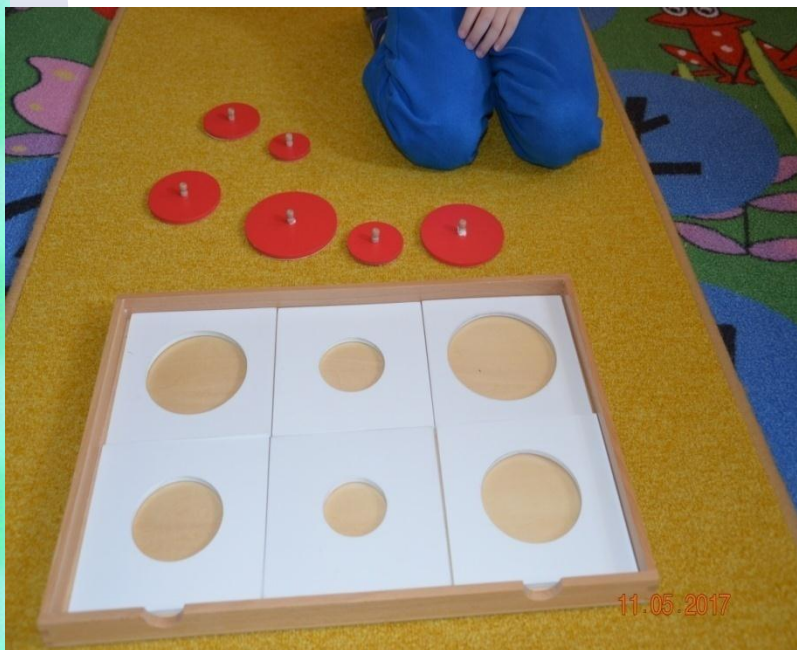

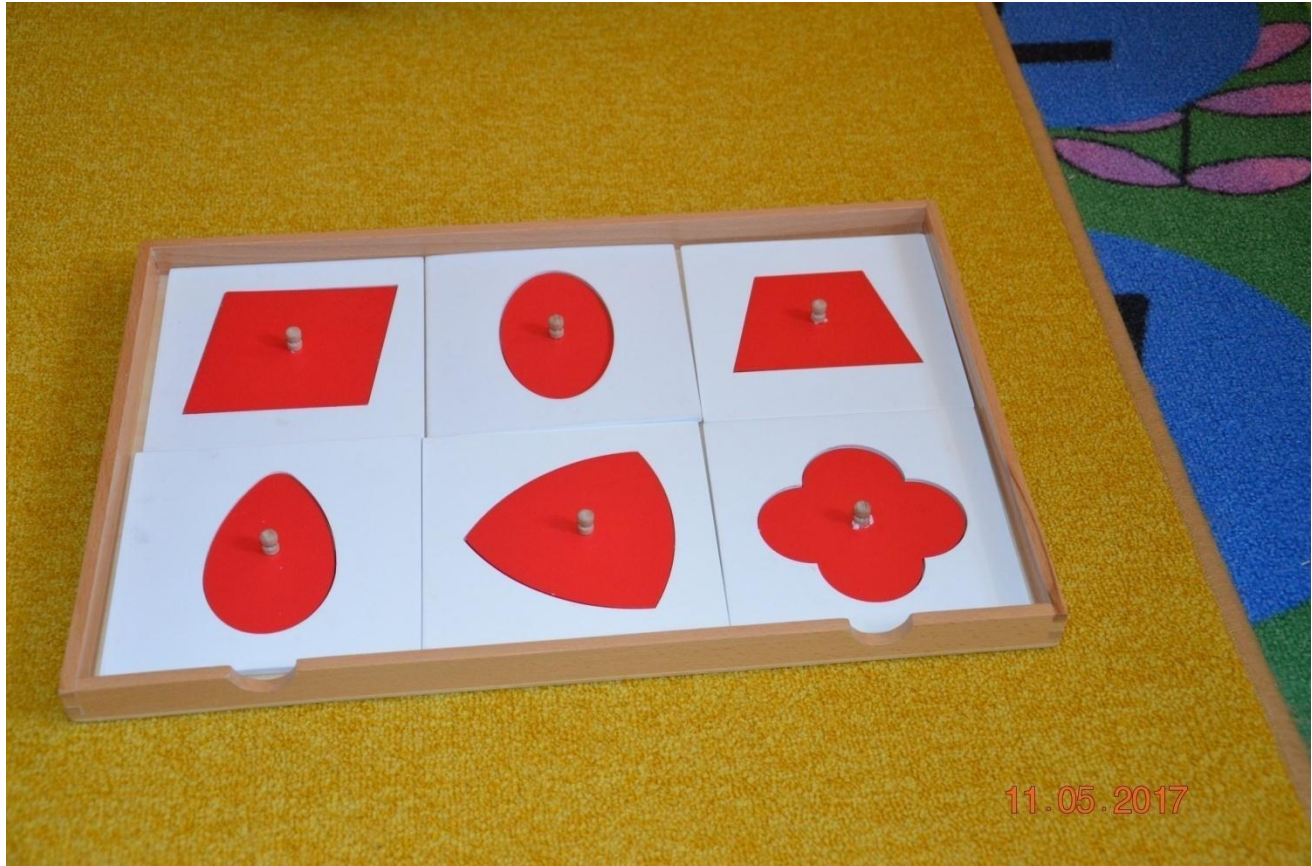

11.05.2017

Komoda geometryczna

11.05.2017

11.05.2017

Figury i karty do figur

Ramki z zapięciami

Ramki z zapięciami

Wychowanie kosmiczne- edukacja przyrodnicza

WRESZCIE KONIEC

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Merry.pl

Anna Chludzińska
nauczyciel wspomagający
Przedszkola Publicznego Nr 4
Z Oddziałami Integracyjnymi w Łomży